

Risk Altındaki Çocukların Tespiti Ve Korunmasına Yönelik Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Views of Preservice Teachers on the Detection and Protection of Children at Risk

Doç. Dr. Nida BAYINDIR*

Öz:

Toplumun geleceğini o toplumun çocukları yaratır. Çocuklar, her türlü olumsuz etkiden korunarak ve arındırılarak bedensel, ruhsal ve sosyal yönden sağlıklı bireyler haline gelir. Araştırma; öğretmen adaylarının risk altındaki çocukların tespiti ve bu çocuklara yönelik müdahale yaklaşımlarına ilişkin görüşlerini kapsamaktadır. Araştırma, 2019-2020 eğitim öğretim yılı güz döneminde risk altındaki çocuklar seçmeli dersini alan 19 öğretmen adayının gönüllü katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının yarıdan fazlası risk altındaki çocukları sergiledikleri riskli davranış göstergelerinden tanyabileceğini bildirmiştir. Öğretmen adaylarının risk altında olduğunu saptadıkları öğrenciler için, öncelikli olarak, bilgi toplamayı tercih edecekleri, bunu sırasıyla okul yönetimine ve rehberlik servisine bildireceklerini, eğer somut bir suç varsa vakit geçirmeden kolluk kuvvetini haberdar edecekleri ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının yarıdan fazlası; risk altındaki çocukların belirlenmesi, riskli davranışın önlenmesi ve gerekli yönlendirilmelerin yapılabilmesi için bu yönde bir eğitim alınması gerektiğini düşünmektedirler.

Anahtar Sözcükler: Risk altındaki çocuklar, öğretmen adayları, müdahale yaklaşımları

* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi ABD. Eskişehir, Türkiye, nida.bayindir@ogu.edu.tr, ORCID ID:0000-0001-8329-358X

Abstract:

The children of the society in which they live create the future of humankind. Children become physically, spiritually, and socially healthy individuals by being protected and purified from all kinds of adverse effects. The research includes the views of pre-service teachers about the detection of children at risk and intervention approaches. In the fall semester of the 2019-20 academic year, the research covers 19 preservice teachers who took the children at risk elective course. The study group of the study was determined using the criterion sampling technique, which is one of the purposeful sampling types. In the research, a case study from qualitative research designs was used. The research data were collected with a semi-structured interview form prepared by the researcher. According to the study results, more than half of the preservice teachers can diagnose the children at risk with the risky behaviour indicators they exhibit. It was determined that the preservice teachers preferred to collect information primarily for their students who were determined to be at risk, they would like to report this to the school administration and guidance service, respectively, and if there is concrete evidence for the crime, they would like to inform the law enforcement agency immediately. More than half of the preservice teachers think that training in this direction is necessary to identify children at risk, prevent risk behaviour and provide the required guidance.

Keywords: Children at risk, Pre-teacher, Detection and Protection

Giriş:

Çocuğun hayatını uyum içinde ve mutlu bir şekilde sürdürebilmesi için bakıma ve ilgiye ihtiyacı vardır. Bu bakım ve ilgi; aile, okul, toplum birlikteliği ile gerçekleşmektedir. Çocukların temel ihtiyaçları giderilmediğinde ve çevresel tehlikelere maruz kaldıklarında çocuklar farklı risklerle karşı karşıya gelebilmektedirler. Toplumsal değişimlerdeki hız nedeniyle çocukların maruz kaldıkları risklerde artmaktadır. Çocuğun içinde bulunduğu toplumun ve ailenin sosyal, kültürel, ekonomik, psikolojik yapısı çocuğun ya kendine ya da çevresine karşı zarar verici davranışları sergilemesine neden olabilmektedir. Risk olarak değerlendirilen bu davranışlar, çocukların toplumsal ve hukuksal olarak korunmasıyla kontrol altına alınabilmektedir. Risk altındaki çocuk kavramı, çocuğun yaşına uygun olmayan, tehlike ve risk içeren yaşantıları kapsamaktadır. Çocukların oyun ve eğitim yaşantılarının dışında sokaklarda yaşamaları ve çalışmalarını, istismarlara maruz kalmaları, parçalanmış ailelere sahip olmaları, çevre ve sosyal medyanın olumsuz etkisi, eğitimden uzaklaştırılmaları, bağımlılık geliştirmeleri, duygusal ve davranışsal bozukluklar yaşamaları bu risklerden bazılarıdır (Nalbant ve Babaoğlu, 2016:12, Şahin, 2018).

Risk altındaki çocuklar kavramına ilişkin kaynaklar incelendiğinde tanımlanan risk grupları aslında sosyal sistemin ortaya çıkardığı sorunların bir yansımasıdır. Çünkü her türlü sosyal sorunun etkisi çocuklar üzerinde daha ağır olabilmektedir.

Ailelerin ve toplumun çocuklar için uygun fiziksel, psikolojik ve sosyal yaşam koşullarını üretememesi ve sorunları kontrol edememesi nedeniyle çocuklar riskli davranışlara maruz kalabilmektedirler. Aslında risk altındaki çocuk sayısının fazlalığı ülkelerin eğitim düzeyi, ekonomik kalkınmışlık düzeyleri, hastalıklar, çocuk nüfusu ve çocuğa verdikleri değerle yakından ilişkilidir. Risk grubu olarak tarif edilen gruplar, o toplumda yetersiz kalan yaşam ve geçim koşullarının toplum demografisine göre farklılaşan patalojileridir. Bunlar toplumda çocuğun olumsuz olarak etkilendiği değişkenleri içermektedir. Ailelerin, sosyal devletin ve kamusal örgütlerin sorumluluğunda olan bu süreç sosyal bir güvenlik unsuru olarak algılanmaktadır. Bunun için ailelerin ve sosyal sistemden kaynaklanan sorunların kurumsal olarak çözülmesi ve eğitsel alternatifler geliştirilmesi gerekmektedir (Kolukırmık, 2017:69, Altuntaş ve Altınova, 2015:60).

Bütün dünyada risk altındaki çocuk sayıları artmakta, ne yazık ki, çocuk mağduriyetlerinin birçoğu tespit bile edilememektedir. Risk altındaki çocuklara ilişkin istatistikler sadece resmi kurumlara iletilen vakalar olduğu düşünüldüğünde bildirilmeyen çok daha fazla vakanın olduğu varsayılmaktadır. Aileden sonra çocuğun en çok zaman geçirdiği yer okullardır. Çocukların taşıdıkları risk faktörleri ve riskli ortamlardaki davranışlarının tespitinde öğretmenlere büyük görev düşmektedir. Öğretmenlerin olası risklerden haberdar olmaları, riskli davranışları tanımları, belirtmelerini görebilmeleri, gerekli önlem ve müdahaleleri bilmeleri oldukça önemlidir. Öğrencideki farklılıkları ve olumsuzlukları görerek ve sorunun kaynağına ulaşarak birçok problemin erken evrede önüne geçilebilmektedir. Öğretmenler okullardaki alan uzmanları olup çocuklardaki davranışsal değişiklikleri en iyi tespit edebilecek kişilerdir (Bağla, 2017:2, Pekdoğan ve Bozgün, 2018:435).

Öğretmenlerin hem hizmet öncesi hem de hizmet içi eğitimde riskli davranışlar ile risk altındaki çocuk davranış göstergelerini bilmesi ve müdahale yaklaşımlarında idari/adli bildirim yükümlülük etiğine yönelik eğitim almaları gerekmektedir. Bu anlamda Dünya Sağlık Örgütü çocukların riskli davranışlarını ve buldukları riskli ortamları bilip, gerekli önlemleri alan öğretmenlerin önemine sık sık değinmektedir (Bakır ve Kapucu, 2017:15).

Ülkemizde son yıllarda sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları davranışlar ve riskli davranışlarla baş etme yolları ile ilgili araştırmaların sayısında artış olduğu (Şeker ve Aslan, 2015, Kağnıcı, 2017, Şen ve Kahraman, 2012, Artan, 2014, Özgentürk, 2014, Koçtürk ve Yılmaz, 2018, Uçuş, 2016, Aydoğdu ve Özsoy, 2017, Ögel vd, 2016, Tosun ve Koçak, 2020, Çetinöz ve Doğru 2016, Arıkan, 2020) ancak öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimde risk gruplarını tanıma ve müdahale yaklaşımlarına yönelik yeterli sayıda araştırmacının olmadığı görülmektedir (Atıcı, 2006:57).

Halbuki okul yaşantılarında öğretmenlerin çocukları kapsayan risk faktörlerini ve çocuk haklarını bilmesi ve bildirmesi gibi bir zorunlulukları mevcuttur. Çünkü ulusal ve uluslararası yasal mevzuata göre çocuğa yönelik her türlü kötü davranış suçtur.

Çocuk hakları uluslararası sözleşmesi ve TCK'na (Türk Ceza Kanunu) göre, çocuğa yönelik risklerin bildirim zorunludur ve bu görev TCK 279. Madde ile kamu görevlilerinin tümüne verilmiştir. Buna göre kamu adına, göreviyle ilgili bir suçun işlendiğine tanık olan kamu görevlisinin bildirim sorumluluğu vardır ve bu bildirim yapmayan görevlinin ihmal ve gecikmeden dolayı ceza alması kaçınılmazdır. Yine bu kanun maddesine ek olarak 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 6. Maddesinde de bildirimde bulunmaya ilişkin şu hüküm yer almaktadır: Madde 6- (1) Adli ve idari merciler, kolluk görevlileri, sağlık ve eğitim kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, korunma ihtiyacı olan çocuğu Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bildirmekle yükümlüdür. (Topçu, 2016).

Öğretmenler, ailelerden sonra çocuklarla en uzun zaman geçiren kişilerdir. Bu nedenle çocuklardaki her türlü değişimi görebilecek olan öğretmenlerdir. Öğretmenin bu anlamda görevi; çocuklar için sağlıklı ve güvenli ortamlar yaratmak ve onlara yönelik doğrudan/dolaylı istismarların yasal açıdan takipçisi olmaktır. Öğretmenler, çocuklar için güvenli bir ortam oluşturarak onları her türlü risk faktörüne karşı korumakla yükümlüdürler. Bu koruma görevi hem yasal hem de ahlaki açıdan okul ortamının dışında da sürmektedir. Öğretmenin sorumlulukları arasında, çocuklara yönelik riskler ve risk grupları konusunda bilinçlenme, eğitim alma, önleme çalışmalarında bulunma, mağdur çocuğu belirleme, okul ortamındaki riskleri önleme, okula taşınan riskli davranış ve tutumları fark edebilme, mağdur çocuğa uygun yaklaşımda bulunma, gerekli idari ve adli bildirimleri yapma, okul rehberlik servisi ile işbirliği yapma gibi sorumlulukları vardır.

Ancak çocuğun risklere açık olması ve istismar edilmesi ile ilgili öğretmenlerin bilgilerini ve yeterliliklerini inceleyen çalışmalar incelendiğinde ise (Aksel ve Yıldız-Irmak, 2015; Bağla, 2017; Dilsiz ve Mağden, 2015; Karabıyıklı, 2017; Kürklü, 2011; Sağır ve Gözler, 2013; Saviçakar ve Yazıcı-Okuyan, 2017; Yıldız vd., 2017) öğretmenlerin konuya ilişkin bilgilerinin sınırlı olduğu ve özellikle çocuğa karşı kötü muameleyi bildirme konusunda çekindikleri gibi sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir (Koçtürk, 2018. Aksoy ve Sural, 2018).

Öğretmenlerin çocuğun korunmasına dair yeterli ve yetkinliklerinin temel belirleyicisi hizmet öncesi eğitimde, bu konuda, aldıkları eğitimdir. Öğretmen eğitim programlarında risk altındaki çocuklar gibi seçmeli derslerle bu farkındalık gerçekleştirilmektedir. Araştırmmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının risk altındaki çocukların korunmasına yönelik mevcut bilgi ve becerilerine ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Araştırma, ülkemizde risk altındaki çocukların öğretmenlerce tanınması ve önlenmesi için aday rollerine erken dönemde yön vermesi açısından önemlidir.

Yöntem:

Sınıf öğretmeni adaylarının risk altındaki çocukların tespiti ve korunmasına ilişkin görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan araştırma nitel verilere dayalı olgu bilim desenindedir. Olgu bilim, ayrıntılı olarak bilmediğimiz veya sonuçlarını tam olarak kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalarda kullanılmaktadır. Olgu bilim bireylerin yaşadığı deneyimler üzerinde durur ve bu deneyimlerin kişilerce ne anlama geldiği üzerine odaklanır.

Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Buna göre risk altındaki çocuklar dersini alan 19 öğretmen adayı araştırma kapsamına alınmıştır. Katılımcıların kimlik bilgilerine yer verilmemiş olup görüşme formunu çevrimiçi olarak doldurmuşlardır. Katılımcılar A1, A2... şeklinde kodlanarak görüşlerindeki ifadelerinden bir kısmı bulguları destekleyecek şekilde doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır.

Görüşme formunun hazırlanmasında araştırmanın amacına uygun sorular seçilmiştir. İlgili sorular uzman görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile incelenmiş, önceden belirlenen temalara göre özetlenerek yorumlanmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde üzerinde görüş birliğine varılamayan ifadeler tekrar gözden geçirilmiştir. Belirlenen alt temalara ilişkin görüşler için de farklı bir uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırma örneklem grubu, sayısı ve kullanılan yöntem ile sınırlıdır.

Bulgular:

Araştırmada risk altındaki çocuklar dersini alan öğretmen adayları ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular tablo ve alıntılar belirtilerek verilmiştir.

Bulgular ihmalî belirleme/tanılama, müdahale yolları, sosyal duyarlık yaratma temaları çerçevesinde sunulmuştur.

1-İhmalî Belirleme Ve Tanılamaya İlişkin Bulgular

Adaylara risk altındaki çocukları nasıl belirleriz? Sorusu yöneltilmiş ve elde edilen bulgular tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1-Öğretmen adaylarının risk altındaki çocukları belirleme yolları

Maddeler	f	y
Arkadaş ve çevrenin verdiği bilgiler	2	10,5
Riskli davranışları gözleme	10	52,6
Ani gelişen akademik gerilikler	3	15,8
Sosyal uyum problemleri	4	21,1

Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yarısından fazlası (%52,6) risk altındaki çocukların riskli davranış sergilemesinden tanılanabileceğini belirtmektedir. Bunu çocuktaki sosyal uyum problemleri (yalnız kalma, arkadaş ilişkilerinin bozulması, konuşmama vb.) ve ani gelişen akademik gerilikler izlemektedir. Adayların riskli davranışların neler olduğunu (riskli davranış göstergeleri) bilmeleri, hangi risk grubuna ait olduğunu ve işaretleri/iptuçlarını doğru değerlendirmelerini gerektirmektedir. Çünkü bir öğretmen belki de ilk sınıflardan bu yana çok iyi tanıdığı öğrencisindeki değişimleri en iyi algılayabilecek olan kişidir. Dolayısıyla çocukla konuşarak erken tanılama ile durumunu anlayacak bilgi ve yeterliklere sahip olmalıdır. Bu nedenle adayların riskli davranışları gözlem sonuçlarına göre belirleyip doğru risk grubu davranışları içinde değerlendirmeleri onların bu alanla ilgili bilgi ve becerilerini kullanmaları anlamına gelmektedir. Aşağıda adayların görüşlerinden bazılarını yer verilmiştir.

A1- Şiddet eğilimi, sık sık kavga etme, sigara kullanımı, okuldan kaçma, kendine zarar verme, sokakta çalışma gibi davranışlardan bir ya da birden fazlası bir aradaysa o çocuk risk altındadır. Riskli davranışların sebebi aile de olabilir. Bu nedenle çocuklar iyi gözlemlenmeli, hareket ve davranışlarındaki değişimler fark edilmelidir. Öğrenci sık sık yalan söylüyorsa, arkadaşlarına kötü sözler söylüyor veya şiddet uyguluyorsa bu da riskli davranıştır. Bu çocuklar bu şekilde belirlenebilir.

A2- Risk altındaki çocuğun kendini akranlarıyla ve bizimle olan konuşmalarıyla, davranışlarıyla hatta giyimi ve beslenmesi ile ele vereceğini düşünüyorum. Bizim yalnızca iyi bir gözlemci olmamız gerekiyor.

A17- Sınıfımızdaki risk altındaki çocukları gözlem yaparak, çocukların davranışlarını inceleyerek, aile durumunu öğrenerek bulabiliriz. Ailesinin gelir durumu, çocuğun kaç kardeşi olduğunu, anne babasının mesleğinin ne olduğu bile çocuğun risk altında olup olmadığını belli eden unsurlardandır. Çocuğun yaşı, hareketleri, karakteristik özelliklerini anlayabilirsek risk altında olup olmadıklarını bulabiliriz, anlayabiliriz.

A9- Sınıfımızdaki çocukların risk durumu anlayabilmek için öncelikle sıkı bir gözlemci olmamız gerekir. Hem fiziksel hem de psikolojik belirtileri iyi analiz etmemiz gerekir. Fiziksel gösterge olarak çocuğun vücudunda sebebini açıklayamadığı veya açıkladığı sebebini uyumsuz olduğu yara izleri, sağlıksız bir kiloya sahip olması, ağır vücut kokusu örnek verilebilir. Psikolojik belirtileri ise; çocuğun arkadaşlarına zorbalık yapması veya çok çekingen olması, dikkatinin hep dağınık olması, ders gereklerini takip edememesi, ani hareketlerden korkması, huzursuz olması örnek verilebilir. Gözetlemenin yanında öğretmenin iyi bir dinleyici de olması gerekir. Çocuk öğretmenine yaşadığı zor

durumları; sokakta çalıştırıldığını, kötü muamele gördüğünü, sevilmediğini söylerse öğretmen gerekli gözlemleri yaparak müdahale etmelidir.

Öğretmen adaylarının verdikleri cevaplar incelendiğinde kişisel gözlemler sonucu risk içeren davranışları tespit etme ağırlıklı olduğu görülmektedir. Bu durum adayların çocuğun risk altında olup olmadığı, risk altındaysa hangi risk grubu içinde olduğunu çocuğu gözleyerek ondaki fiziksel, sosyo-psikolojik ve akademik belirtileri arama eğilimlerini göstermektedir. Adayların öncelikli olarak bu risk belirteçlerinden haberdar olması ve bu göstergeleri çocukta gözlemlemesi bu risk belirteçlerini tanılama düzeyi açısından yeterli bilgi ve beceriye sahip oldukları izlenimini yaratabilir.

2-Risk Altındaki Çocuklara İlk Müdahale Yolları

Öğretmen adaylarının risk altındaki çocuklara ilk müdahale yollarını belirlemek dolayısıyla yönelik bildirim yükümlülüğü ve kurumsal işbirliğine ilişkin görüşlerini ortaya koymak için risk altındaki çocuğa yönelik ilk müdahale yaklaşımınız nasıl olur? Sorusu yöneltilmiş ve bulgular tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2-Öğretmen adaylarının risk altındaki çocuklara müdahale yolları

Maddeler	f	y
Çocuk güvenliğini sağlama	1	4,2
Okul yönetimi bilgilendirme	5	26,3
Rehberlik servisiyle görüşme	4	22,0
Kolluk kuvvetlerine veya adli mercilere başvurma	2	10,5
Bilgi toplama	7	37,0

Tablo incelendiğinde öğretmen adaylarının risk altında olduğunu saptadıkları öğrencileri için öncelikli olarak bilgi toplamayı (%37,7) tercih ettikleri, bunu sırasıyla okul yönetimine ve rehberlik servisine bildirmek, eğer somut bir suç varsa vakit geçirmeden kolluk kuvvetini haberdar etmek izlemiştir.

Bir öğretmenin risk altındaki bir çocuğa yaklaşımı, nasıl konuşacağını bilmesi, emin olmak için bilgileri usulünce toplaması, risk unsurları ve kaynaklarını belirlemesi ve doğru müdahale yolu için idarecilerini bilgilendirip, rehberlik servisi başta olmak kaydıyla başvuracağı resmi birimleri bilmesi gerekmektedir.

Adaylar öğretmenlerin çoğunun emin olmak için bilgi toplaması, okul idaresi bilgilendirmesi, rehberlik servisini haberdar etmesi şahit oldukları durum karşısında hem yasal hem de etik açıdan sahip oldukları bilgi ve sorumluluklarını göstermektedir. Aşağıda adayların görüşlerinden bazılarına yer verilmiştir.

A6-Öğretmenler sınıflardaki risk altında bulunan çocukları en iyi tespit edebilecek kişilerdir. Bu durumdaki çocuklara yaklaşırken kesinlikle önyargıdan uzak ve şefkatli olmalıyız. Sorunu küçümsememeliyiz ve sorun hakkında bilgi sahibi olmalıyız. Çocuğa kendini anlatması için fırsat tanımalıyız. Çocuğu anlamaya çalışarak ona ılımlı yaklaşmalı ve çocuğu en uygun şekilde rehber öğretmene yönlendirmeli ve ailesine bilgi vermemeliyiz.

A11- Sorunu küçümsememeliyiz ve çözüm odaklı iyi bir gözlemci olmalıyız. Riskli davranışlar hakkında bilgi sahibi olmalı, bu davranışları gösteren öğrencileri tespit edip onlara yardımcı olmalıyız. Öğrencilerin sorunlarını öğrenmek ve sorunu çözmek için açık, samimi ve inandırıcı olmalıyız. Öğrenciye konuşması için bir fırsat vermeli ve onu dinlemeliyiz. Dinlediğimizi onu umursadığımızı hissettirmeliyiz. Genellemeler yapmaktan kaçınmalıyız. Söylediği şeylere ani tepki vermemeliyiz. Öğüt vermeyin. Öğrenciler nasihat dinlemeyi sevmez. Problemin kökenine inmeli ve sorunun neyse çözmeye çalışmalıyız. Bizimle konuşmuyorsa rehber öğretmenle konuşması için onu teşvik etmeliyiz.

A19- Öğretmen bu durumda okul yönetimiyle ve okulun rehberlik bölümüyle birlikte ilerlemelidir. Velilerle iletişime geçip onlarla durum göden geçirildikten sonra velilerle iş birliği yapılmalıdır ki çocuğu hem evde hem okulda risklerden korunması kolaylaşsın.

A8- Öğrencinin risk grubunu belirledikten sonra akranlarından bir farkı olduğunu hissettirmememiz gerekir. Daha sonra bu durumun düzelmesi için önce öğrenciyle sonra aileyle ve eğer bir çözüm yoluna kavuşturulamazsa en yakın ve gerekli kuruma başvurulmalıdır. Suçla alakalı bir risk varsa polise ya da jandarmaya, çocuğun ihmali söz konusuysa sosyal hizmetlere, darp söz konusuysa en yakın sağlık kuruluşuna yönlendirilebilir.

A17- İlk olarak görüşme yapılarak sorun saptanın ve buna bağlı olarak hangi birime/kuruma yönlendirilecekleri belirlenir.

Adayların yanıtları incelendiğinde riskin belirlenmesi ve çözülebilmesi için başvurulacak kişi ve kurumların sıralı olarak planlanmasına yönelik olduğu görülmektedir. Bu süreç adayların aslında bu durumu oldukça önemsedikleri ve rastgele müdahalelerden yana olmadıklarını göstermektedir.

Özellikle çocuğun korunmasında yeterli sorumluluk, bilgi ve yeterliklerin olması ve sorunun erken düzeyde tespiti ile duruma doğru şekilde ve zamanında müdahale edilmesine yönelik bir davranışa işaret etmektedir.

Adayların ifadelerinden bir öğretmenin risk altındaki çocuğu iyi tanıması gerektiği, yargılamadan güven vermesi, örnek olması, sağlıklı bir iletişim kurması vb. davranışların ön plana çıktığı görülmektedir.

3- Risk Altındaki Çocuklar İçin Öğretmen Adayların İhtiyaç Duyduğu Bilgi Ve Beceriler

Öğretmen adaylarının risk altındaki çocuklara yönelik ihtiyaç duydukları bilgi ve becerilere ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla risk altındaki çocukları korumak için hangi bilgi ve beceriye ihtiyaç vardır? Sorusu yöneltilmiş ve bulgular tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3-Öğretmen adaylarının risk altındaki çocuklar için ihtiyaç duydukları bilgi ve beceriler

Maddeler	f	y
Eğitimler alma	11	58,0
Risk davranışları envanteri hazırlama	5	26,3
Çocuk hakları ile ilgili projelere katılma	2	10,5
Bilimsel yayınları takip etme	1	5,2

Tablo incelendiğinde öğretmen adaylarının yarıdan fazlasının (%58,0) risk altındaki çocukların belirlenmesi, riskli davranışın önlenmesi ve gerekli yönlendirilmelerin yapılması için eğitim alınması gerektiğini düşünmektedirler. Bunu güncellenen riskli davranış belirteçlerinin olduğu envanterler, projeler ve bilimsel yayınları takip etmek izlemektedir. Adayların risk altındaki çocukları topluma tekrar kazandırmak için eğitim sürecinin daha etkili hale getirilmesi gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Bu durum çocukları tanıma ve riskli davranışları belirlemek için bilgi toplamaları bulgusuyla benzeşmektedir. Riskli davranışlar ve risk gruplarını bilip, bildirme ve önleme aşamalarına geçmeleri bu konuda alacakları eğitimlere dayanmaktadır. Eğitimlerin kapsayıcılığı ve derinliği ile ilgili bu süreç adayların durumlarla ilgili gereksinimlerine yanıt verecek nitelikte olmalıdır. UNICEF'in yayınladığı raporlarla örtüşen bu bulgu, hem öğretmen adaylarının, hem öğretmenlerin hem de velilerin çocukları bekleyen riskler ve müdahale yaklaşımları hakkında eğitim almaları gerektiği yönündedir.

Aşağıda adayların görüşlerinden bazılarına yer verilmiştir.

A6- Ülkemizde; risk altındaki çocukların korunmasına ve adli yükümlülükler hakkında yeterli bilgilendirme yapılmasına yönelik kapsayıcı bir planlama bulunmamakta, lisans düzeyi öğretmen eğitimlerinde risk altındaki çocukların korunmasına yönelik zorunlu dersler bulunmamaktadır. Bu nedenle her öğretmen toplumun refahı, istismarın önlenmesi, açısından bireysel gelişimine önem vermeli ve kendini bu noktada sorumlu hissetmelidir. Çocuk haklarını koruma kanunlarını bilen öğretmen, karşılaştığı istismar ve ihmellere karşı yasal süreç başlatabilme hakkının varlığını rahatlığını yaşar. Bu sayede kimi durumlarda gerekli adımlar atılabilir. Bu sayede toplumun geleceği olan çocukların, sağlıklı bir şekilde ve güven ortamında yetiştirilmeleri sağlanır.

A12- Eğer risk grubunda bulunan çocuklara yardım etmek gibi bir amacımız varsa bilmemiz gereken bir takım bilgiler var. Bunlar: 18 ve altındaki yaşlara sahip çocukların sahip olduğu çocuk hakları bilmek. Böylece çocukların ne gibi haklara sahip olduğunu ve ne gibi sınırlılıklara sahip olduklarını bilip ona göre bir karara varabiliriz. Ayrıca bu çocuk haklarının varlığını ve değişmezliğini koruyan çocuk haklarını koruma kanunlarını da bilmek önemlidir. Risk grubu altına giren çocuklara karşı nasıl yaklaşmamız gerektiği, onları bu durumdan nasıl kurtarabileceğimizi ve böyle bir durumla ile tekrar karşılaşmaması için neler yapılacağını da bilmek gereklidir. Kimlerden ve hangi kurumlardan yardım isteyeceğini bilmek çok önemlidir. Bazı durumlarda gücümüz ve bilgimiz yetersiz kalabilir. Böyle karışık durumlar ile karşılaşıldığı zaman nerelerden yardım isteyebileceğini bilmek çok büyük bir fayda sağlayacaktır. Böyle sıkıntılı bir durum ile karşılaşıldığı zaman risk altında bulunan çocuğu ve ailesini nereye yönlendireceğini ve onlara ne gibi yardımlarda bulunabileceğini bilmek çok kritik ve önem arz

etmektedir. Son olarak suç işlemiş olan daha doğrusu suç işlemeye itilmiş çocukların ne gibi yaptırımlara, cezalara ve böyle bir durumda ne gibi haklara sahip olduğunu bilmek yine oldukça önemli ve bilinmesi gerekir.

A17- Aile öğretmen iletişiminin etkili olacağı; ailelerin çocuklarına karşı disiplin tutumlarının davranışsal olarak değerlendirilebileceği, pedagojik açıdan çocuğun ihtiyaçlarına nasıl cevap verilebileceğine yönelik eğitimler okullarda yapılabilir. Çocuklar istismarı ve ihmali anlamlandıramayabilir. Böyle bir durumu değerlendirebilmelerine yönelik bireysel eğitimler verilebilir. Risk grubundaki çocuğun okula devamlılığın önemini anlamasına yönelik eğitimler verilebilir. Madde bağımlılığı ile ilgili bilgilendirmeler düzeye uygun şekilde verilebilir. Örneğin; sigara bağımlılığının çevreye zararları üzerinde durulabilir. Bu noktada öğretmenin rol model olabilmesi, herhangi bir bağımlılığın olmaması önemlidir. Ailelere yönelik, çocuklarının olası bir istismar durumunda sergileyeceği tavırları belirtiler üzerinden gözlemlenmesini, anlamalarını sağlayacak eğitimler yapılmalıdır. Çocuk susabilir, açıklamak istemeyebilir. Ama davranışlarından; cinsel istismar açıkça anlaşılabilir.

A8- Ders verdiğimiz yaş grubundaki öğrencilerin iç dünyasını ve onların hareketlerinin, davranışlarının anlamını anlamamız için bu konulardaki seminerlere, eğitimlere kurslara katılmalıyız. Çocuk gelişimi hakkında kitaplar okumalı, eğitim videoları izlemeliyiz. Aileden kaynaklı sorunları es geçmemeli okul öğretmen kadrosunda 0-18 Yaş Aile Eğitimi Programı Eğitimcisi var ise kurs açması için teşvik ve yardımda bulunmalıdır.

Adayların yanıtları incelendiğinde risk altındaki çocukların tespiti ve önlenmesi için ilgili kurumlardan eğitim almaları gerektiği, kurum ve kişilerle işbirliği, çevreyi iyi tanıma, çocuk koruma kanunlarını bilme, çocuk hak ve özgürlüklerini bilme gibi başlıkların ön plana çıktığı görülmektedir.

Sonuç:

Bu araştırmada; çocukların başta eğitimleri olmak üzere, sağlıklı gelişimi ve sorunlarının çözümü konusunda önemli bir yeri olan öğretmen adaylarının risk altındaki çocuklara yönelik farkındalık seviyeleri belirlenmek istenmiştir. Buna göre, öğretmen adaylarının yarısından fazlası risk altındaki çocukları sergiledikleri olumsuz davranışlardan tanılanabileceğini belirtmektedir. Bunu çocuktaki sosyal uyum problemleri (yalnız kalma, arkadaş ilişkilerinin bozulması, konuşmama vb.) ve ani gelişen akademik gerilikler izlemektedir. Yine adaylar risk altında olduğunu saptadıkları öğrencileri için öncelikli olarak bilgi toplamayı (%37,7) tercih edecekleri, bunu sırasıyla okul yönetimine ve rehberlik servisine bildirecekleri, eğer somut bir suç varsa vakit geçirmeden kolluk kuvvetini haberdar edecekleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adayları risk altındaki çocukların tespiti ve müdahale yaklaşımları için bu yönde eğitim alınması gerektiğini düşünmektedirler. Bunu, güncellenen riskli davranış belirteçlerinin olduğu envanterler, projeler ve bilimsel yayınları takip etmek izlemektedir. Sonuç olarak günümüz koşulları da düşünüldüğünde sınıf öğretmenlerinin risk altındaki çocuklarla karşılaşma olasılığı çok fazladır. Bunun için adayların erken düzeyde riskli davranışlar, risk göstergeleri ve risk altındaki çocuklara yönelik pedagojik ve adli/idari yaklaşımları bilmeleri gerekmektedir. Adayların büyük çoğunluğunun, beklendiği gibi, risk altındaki çocuklara yönelik bilgi sahibi olduğu, müdahale yaklaşımlarında bilinçli ve kararlı davranışlar sergileyebilecekleri, kendilerini bu alanda geliştirme isteği taşıdıkları görülmektedir. Adayların çocukların risklerden arındırmak için eğitimin arttırmasına dikkat çekmeleri ve bu konudaki erken eğitimin önemine değinmeleri durumun ciddiyetine verdikleri tepkinin sonucudur. Bu araştırma, fakültelerde verilen risk altındaki çocuklar seçmeli dersinin bütün bölümlerde verilmesi ile farkındalık yaratılmasına ve bu alanda yapılacak çalışmalara katkı sağlayacaktır. Bu nedenle eğitim fakültelerinde bu konu ile ilgili ders, kurs veya etkinliklerin düzenlenmesi, örnek olaylar üzerinde izlenecek süreçlerin modellenmesi, riskli davranış göstergelerini içeren envanterlerin düzenlenmesi, dezavantajlı çocuklar için destek projeleri hazırlama, bu çocuklar için travma yönetimi gibi destek eğitimleri vb. düzenlemelere yönelik eğitimlerin planlanması önerilmektedir. Öğretmen adaylarına gelecekte karşılaşılacak riskli davranışlar ve durumlar karşısında hizmet öncesi eğitimlerde yeterli fırsatlar sunulması, sosyal sorumluluk derslerinde çocukları bekleyen risklerin içerik olarak paylaşılması, adayların somut örneklerle risk altındaki çocuğu topluma tekrar kazandıracak teorik uygulama birliktelikleri sağlanmalıdır.

Kaynakça:

Aksel, Ş, ve Yılmaz-Irmak, T, (2015). Çocuk Cinsel İstismarı Konusunda Öğretmenlerin Bilgi Ve Deneyimleri, *Ege Eğitim Dergisi*, 16(2):373-391.

AKSOY, Naciye, ve SURAL, Çoban, Ülkü, (2018). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Çocuğun Korunma Hakkına Yönelik Bilgileri Ve Bilgi İhtiyaçları”, *Eğitim Ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 5(2):66-89.

ALTUNTAŞ, Onur, ve ALTINOVA, Hasan, Hüseyin, (2015). “Türkiye’de Risk Altındaki Çocukların Ana Akım Basında Temsili”, *Ergoterapi Ve Rehabilitasyon Dergisi*, 3(2):59-70.

ARIKAN, Arzu, (2020). “Dezavantajlılık Bağlamında Proje Yaklaşımı: Öğretmenler, Çocuklar Ve Ailelerin Deneyimleri”, *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(1):106-134.

ARTAN, İsmihan, (2014). “Engelli Çocukların Eğitiminde Etkili Bir Teknik: Müzik” *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2):43-55.

ATICI, Meral, (2006). “İlköğretim Öğrencilerinin Davranış Problemleriyle Baş etme Konusunda Öğretmen Psikolojik Danışman İşbirliğine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması”, *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 3(25):55-68.

AYDOĞDU, Mavi, Gonca, Saadet, ve ÖZSOY, Ülkü, (2017). “Çocuk Hakları İhlali”, *JAREN*, 3:57-60.

BACIOĞLU, Donat, Seda, ve KAYA, Zöhre, (2020). “Öğretmen Adaylarının Çocuk İstismar Ve İhmaline İlişkin Bilgi Düzeyleri İle Çocuğa Yönelik Cinsel İstismarı Bildirme Tutumlarının İncelenmesi”, *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1):894-929.

BAĞLA, Güven, Aysel, (2017). “Sağlık Çalışanları, Öğretmenler Ve Üniversite 1. Sınıf Öğrencilerinin Çocuk İstismarı Ve İhmali İle İlgili Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi”, *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(1):1-10.

BAĞLA, Aysel, Güven, ARIKAN, Merve, KILIÇ, Rabia Özlem, ORULLUOĞLU, Fatma, KUYUCU, İlayda, ÖZĞAN, Merve, ÖNGÜ, Baran, ÖZDEMİR, Tayfun, GERGER, Ali, Selçuk, BAYKAN, Azra, Yuşa, TUTAR, Fulden, KORKMAZ, Derya, URSAVAŞ, Selin, SÜMBÜLOĞLU, Vildan, SORAN, Özlem, (2017). “Sağlık Çalışanları, Öğretmenler Ve Üniversite 1. Sınıf Öğrencilerinin Çocuk İstismarı Ve İhmali İle İlgili Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi”, *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(1):1-10.

BAKIR, Elif, ve KAPUCU, Sevgisun, (2017). “Çocuk İhmali Ve İstismarının Türkiye’de Yapılan Araştırmalara Yansımaları, Bir Literatür İncelemesi”, *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 4(2):13-24.

BAYIR, Gürdoğan, Ömür, (2019). “Dezavantajlı Gruptaki Çocuklarla Eğitim Süreci: Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşleri”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20:1-14.

ÇETİNÖZ, Duygu, ve DOĞRU, Yıldırım, Sunay, (2016). “Gelişimi Risk Altında Olan Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Sosyal Beceri Düzeylerinin Değerlendirilmesi”, *Mediterranean Journal Of Humanities*, 6(2):151-172.

DİLSİZ, Habibe, ve MAĞDEN, Duyan, (2015). “Öğretmenlerin Çocuk İstismar Ve İhmali Konusunda Bilgi Ve Risk Tanıma Düzeylerinin Tespit Edilmesi”, **Hacettepe University Faculty Of Health Sciences Journal**, 1(2):678-694.

KAĞNICI, Dilek, Yelda, (2017). “Suriyeli Mülteci Çocukların Kültürel Uyum Sürecinde Okul Psikolojik Danışmanlarına Düşen Rol Ve Sorumluluklar”, **İlköğretim Online**, 16(4):1768-1776.

KARABIYIKLI, Tuba, Him, (2017). “Öğretmen Adaylarının Çocuk İstismarı Ve İhmaline Yönelik Farkındalık Düzeyleri”, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, 10(50):541-546.

KOÇTÜRK, Nilüfer, (2018). “Çocuk İhmalini Ve İstismarını Önlemede Okul Çalışanlarının Sorumlulukları”, **MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi**, 5(1):38-47.

KOÇTÜRK, Nilüfer, ve YILMAZ, Defne, (2018). “Çocuk İstismarı Ve İhmali İçin Risk Altındaki Çocukları Belirlemeye Ve Müdahale Etmeye Yönelik Model/Veri Tabanı Önerisi”, **Kastamonu Eğitim Dergisi**, 26(6):1919-1927.

KOLUKIRIK, Suat, (2017). “Risk Altındaki Çocukların Mesleki Eğitimi Ve İstihdamı”, **ACED**, 11:68-83.

KÜRKLÜ, Ahu. (2011). Öğretmenlerin Çocuk İstismarı Ve İhmaline Yönelik Farkındalık Düzeyleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Afyon.

NALBANT, Aygül, ve BABAOĞLAN, Emine, (2016). “Risk Altındaki Öğrenciler: Yozgat Örneği”, **E Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi**, 7(3):11-30.

ÖGEL, Kültekin, YÜCESAN, Sena, VAİZOĞLU, Çiğdem, ERASLAN, Emin, DEMİRTAŞ, Mesut, YILDIRIM Serpil, SULU, Celal, ve ERGÜT, Kürşat, İbrahim, (2016). “Koruma Ve Bakım Altındaki Çocuklara Yönelik Bireysel Risk Değerlendirme Formu'nun (BİRDEF) Geliştirilmesi, Güvenirlik Ve Geçerliliği”, **Klinik Psikiyatri**, 19:5-12.

ÖZGENTÜRK, İlyas, (2014). “Çocuk İstismarı Ve İhmal”, **International Journal Of Human Sciences**, 11(2):265-278.

PEKDOĞAN, Serpil, ve BOZGÜN, Kayhan, (2018). “Öğretmenlerin Çocuk İhmali Ve İstismarı Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi”, **MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi**, 7(2):433-443.

SAĞIR, Murat, ve GÖZLER, Alpaslan, (2013). “Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk İstismarı Ve İhmaline Yönelik Görüşleri Ve Farkındalık Düzeyleri”, **OPUS-Türkiye Sosyal Politika Ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi**, 3(5):67-102.

SAVİ, ÇAKAR, Firdevs, ve YAZICI, OKUYAN, Hülya, (2017). “Öğretmen Adaylarının Çocuk İstismarı Ve İhmaline İlişkin Görüşleri”, **Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 4:250-275.

ŞAHİN, Zarife, (2018). **Risk Altındaki Çocuklar Ve Eğitimleri**, Ankara: Eğiten Kitap.

ŞEKER, Betül, Dilara, ve ASLAN, Zafer, (2015). “Eğitim Sürecinde Mülteci Çocuklar: Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme”, **Kuramsal Eğitimbilim Dergisi**, 8(1):86-105.

ŞEN, Bülent, ve KAHRAMAN, Fatih, (2012). “Oyun Hakkının Uzağında Yaşamak: Türkiye’de İçgöç Ve Çocuk Emegi”, **SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 27:167-189.

TOSUN, Ali, AY, Hami, Mustafa, ve KOÇAK, Seval, (2020). “Yönetici Gözüyle Dezavantajlı Okullar: Sosyal Adaletin Sağlanması İçin Çözüm Önerileri”, **ENAD**, 8(3):980-999.

TCK, (2004). Türk Ceza Kanunu, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf>.

UÇUŞ, Şükran, (2016). “Dezavantajlı Çocukların Velilerine Uygun Olarak Hazırlanan Aile Katılım Etkinliklerinin (AKE) Değerlendirilmesi: Nallıhan Örneği”, **E Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi**, 7(1):1-20.

YAŞAR, Ruhat, Muhammet, ve AMAÇ, Zeynel, (2018). “Öğretmen Adaylarının Dezavantajlı Öğrencilere Eğitim Verme Deneyimleri”, **Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 14(2):611-634

YILDIZ, Yasin, KAÇAR, Murat, ALBAYRAK, Eda, Çalaboğlu, Tuğba, ÇAKMAK, Semiha, ve BAYRAKTAR, Tuğba, (2017). “Çocuk İhmali Ve İstismarı Hakkında İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi”, **Van Tıp Dergisi**, 24(4):303-309.

Extended Abstract

The children of the society in which they live create the future of humankind. Children become physically, spiritually, and socially healthy individuals by being protected and purified from all kinds of adverse effects. The numbers of children at risk is increasing around on the world. Unfortunately, many child victimizations can't to be undetected. Juvenile statistics are only cases reported to official central, it is assumed that there are many more cases. Schools are the place where he spends a lot of time after family. Teachers have a great role in determining the risk factors of children and their behaviors in risky environments. It is important for teachers to obtain information about possible risks, to see risky behaviors. To see the symptoms, and to know the necessary precautions and deductions. Many problems can be prevented at an early stage by seeing the differences and negativities and reaching their source. Teachers are field experts in schools and are the people who can best detect behavioral indicator in children. The teacher's responsibilities include training on risks and risk to children and their prevention. In the studies conducted, it is seen that teachers have limited knowledge of the subject and they are particularly hesitant about reporting child maltreatment.

In school life, teachers have an obligation to know and report risk factors and children's rights. Because, according to national and international legal regulations, any kind of bad behavior towards a child is a crime. According to the international convention on children's rights and TCK (Turkish Criminal Law), it is obligatory to report the risks to the child and this duty is given to all public officials with Article 279 of the TCK. Accordingly, a public official who witnesses a crime related to his / her duty on behalf of the public has the responsibility to report and it is inevitable that the officer who does not make this notification will be punished for negligence and delay.

The research includes the views of preservice teachers about the detection of children at risk and intervention approaches. Teachers have a significant role in determining the risk factors of children and their behaviour in risky environments. It is crucial for teachers to be aware of possible risks, recognise risky behaviours, see the symptoms, and know the necessary precautions and interventions. Many problems can be prevented in the early stage by seeing the differences and negativities in the student and reaching the source of the problem. The determinant of teachers' competencies and competencies in protecting children is the education they receive in preservice education. This awareness is realised through elective courses such as children at risk in teacher education programs. The study aims to determine the opinions of classroom preservice teachers on their existing knowledge and skills for the protection of children at risk. The research is important in terms of the early orientation of preservice teacher roles to diagnose and prevent children at risk by teachers in Turkey.

Method

The research is in phenomenology design based on qualitative data. Phenomenology focuses on the experiences of individuals and focuses on what these experiences mean by people. The study group of the research was determined by using the criterion sampling technique, which is one of the purposeful sampling types. Accordingly, 19 preservice teachers taking the children at risk course were included in the study.

The research data were collected with a semi-structured interview form prepared by the researcher. The obtained data were analysed using descriptive analysis technique, summarised and interpreted according to predetermined themes. In analysing the data, the statements on which no consensus could be reached were reviewed. For the opinions on the sub-themes determined, a different expert opinion was consulted.

Discussion and conclusion

More than half of the preservice teachers stated that children at risk could be diagnosed by their negative behaviours. This is followed by social adaptation problems in the child (such as being alone, deteriorating relationships with friends, not speaking) and sudden academic retardation. In addition, the candidates stated that they would prefer to collect information (37.7%) primarily for their students who were determined to be at risk; they would report this to the school administration and guidance service, respectively. Also, if there were a concrete crime, they would immediately notify the law enforcement agency. Preservice teachers think that training in this direction is necessary to detect children at risk and intervention approaches. This is followed by following up inventories, projects, and scientific publications with updated risk behaviour indicators. As a result, classroom teachers are more likely to encounter children at risk considering today's conditions. For this, preservice teachers need to know early risky behaviours, risk indicators, and pedagogical and judicial/administrative approaches to children at risk. It is seen that the vast majority of preservice teachers, as expected, have knowledge about children at risk, can display conscious and determined behaviours in their intervention approaches, and have a desire to develop themselves in this field. It is suggested that preservice teachers should be provided with adequate opportunities in preservice training against risky behaviours and situations that they will encounter in the future, and the risks awaiting children in social responsibility lessons should be shared in terms of content.

